

VÉDELEM TUDOMÁNY

I. évfolyam, 2. szám – 2016. június

Dr. Papp Antal

IPARBIZTONSÁGI KÉPZÉSEK HELYZETE, ÉS FEJLŐDÉSÉNEK IRÁNYA A KOK KÉPZÉSI RENDSZERÉBEN

Absztrakt

Iparbiztonsági képzések helyzete és fejlődésének irányai a KOK képzési rendszerében című cikk elemzi az elmúlt közel félévtized ezirányú munkáját. A szakmai elvárások fejlődését, irányát, intenzivitását és az erre adott képzési, oktatási válaszokat, sok esetben az új utak keresésének viszontagságait. Ajánlom mindazon olvasó figyelmébe, akik napjaink talán legégetőbb problémájával foglalkozik, ez pedig az iparbiztonság. Az ipar fejlődése és a biztonság szavatolásának nehéz, de mindenképpen megoldandó feladatiról kap betekintést az olvasó.

Kulcsszavak: iparbiztonság, képzés, fejlődés, szakmai elvárások, biztonság szavatolása

THE STATUS OF INDUSTRIAL SAFETY AND THE DIRECTIONS OF ITS DEVELOPMENT WITHIN THE TRAINING SYSTEM OF THE DISASTER MANAGEMENT TRAINING CENTRE"

Abstract

The article of " The status of industrial safety and the directions of its development within the training system of the Disaster Management Training Centre" analyses the work done on this field during the last half decade. Furthermore it dissects the development, directions and intensity of professional expectations and the answers given to it from the point of view of training and education. In the majority of the cases shading light to the up and downs of the search of new ways. I recommend this article to those readers who are paying attention to the burning questions of nowadays: the industrial safety. Readers can gain an inside look into the development of industry parallel with the laborious and challenging task of safeguarding of its security.

Keywords: industrial safety, training, development, professional expectations, assurance of the safety

1. BEVEZETÉS

A 2011-ben kialakított új katasztrófavédelem rendszere, a megváltozott szervezeti felépítés, a valamint az ezzel kapcsolatos személyi és technika feltételek változásainak megfelelően a megváltozott képzési követelményeknek köszönhetően teljes átalakuláson ment át a Katasztrófavédelem Oktatási Központ képzési rendszere. Ez a folyamatos változás és az ezzel járó megújulási folyamat az iparbiztonsági szakterület képzéseire kiemelten jellemző és jelenleg is folyamatosan jelentkező feladat. A BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (továbbiakban BM KOK) ehhez alkalmazkodva, a jelenlegi szervezeti és szakmai elvárásoknak megfelelően alapjaiban alakította át képzési programjait és iparbiztonsággal kapcsolatos szakmai képzési rendszerét.

A tanulmány célja hogy betekintést nyújtson a KOK iparbiztonsági képzésekkel kapcsolatos jelenlegi oktatási rendszerébe annak fejlődési, korszerűsítési irányiba.

2. IPARBIZTONSÁGI SZAKTERÜLET MEGJELENÉSE A BM KOK KÉPZÉSEIBEN

Az iparbiztonsági ismeretek oktatásáért az Oktatás Igazgató –helyettesi szervezet Polgári Védelmi és Iparbiztonsági Szakcsoportja a felelős. A szakcsoport első feladata volt, hogy a folyamatban lévő alap, közép és felsőfokú képzésekbe beépítse az alapvető iparbiztonsági ismereteket. Ennek köszönhetően került bele a 2013/2014 tanévi Katasztrófavédelmi- és Polgári Védelmi Szervező felsőfokú (2 modulós átmeneti képzés) képzésébe több mint 100 óra iparbiztonsággal kapcsolatos ismeret. Az iparbiztonsági főfelügyelőséggel egyeztetett arányoknak megfelelően oktatásra került a kritikus infrastruktúravédelem, a veszélyes üzemek és nukleáris biztonság, illetve a veszélyes áru szállítással kapcsolatos általános ismeretek.

Ennek az átmeneti felsőfokú szakmai képzésnek a tapasztalatai jó alapokat nyújtottak a három modulós 2014/2015 tanévi Rendészeti Szervező Szakképesítések (a Katasztrófavédelmi Szervező, Tűzvédelmi Szervező, Iparbiztonsági Szervező szakirányainak) képzési programjának, az ahhoz kapcsolódó tanmeneteinek, oktatási anyagainak az elkészítéséhez.

A Tűzoltó szakképzésekben (Tűzoltó I., Tűzoltó II., Tűzoltó szerparancsnok, Műveletirányító az iparbiztonsággal kapcsolatos ismeretek (az adott képzés céljának

megfelelően) különböző hangsúllyal kapnak szerepet. Cél a veszélyes üzemekkel, nukleáris biztonsággal, veszélyes áruszállítással, kritikus infrastruktúra védelem ismereteivel kapcsolatos szakterületek általános ismereteinek átadása, a hatósági tevékenység szerepének kihangsúlyozása a veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek megelőzésében.

A folyamatban lévő szakmai képzések és tűzoltó szakképzések mellett olyan speciális tanfolyamok alapjait kellett lerakni, mint a Biztonsági Összekötő ,Veszélyes Ipari Védelmi Ügyintéző , Veszélyes Áru Szállítási Katasztrófavédelmi Ellenőr ,valamint a korszerűsített Katasztrófavédelmi Mobil Labor alapképzések.

3. RENDÉSZETI SZERVEZŐ KÉPZÉS IPARBIZTONSÁGI SZAKIRÁNY

A 2014/2015 tanévben indult hárommodulos Rendészeti Szervező képzés sajátossága, hogy az alap és a közös modul követően a szakterületek elkülönülnek. Az iparbiztonsági elágazás harmadik modulja 426 órára került megtervezésre és a közös második modulban is szerepel 28 óra, biztosítva ezzel egy általános felkészítést a tűzvédelmi, polgári védelmi szakemberek részére, ugyanakkor egy részletekbe menő felkészítést az iparbiztonsági szak hallgatóinak. A gyakorlati felkészülést 117 óra szakmai gyakorlat biztosítja.(1. melléklet)

A képzés célja hogy a hallgatók a képzést követően képesek legyenek, iparbiztonsági hatósági ügyintézői feladatokat ellátni és felügyelni, iparbiztonsági szempontú veszélyazonosítást, veszélyelemzést és veszélyeztetettség elemzést végezni, engedélyezési, szakhatósági eljárást előkészíteni és lefolytatni. Iparbiztonsági hatósági ellenőrzést és helyszíni szemlét tervezni, előkészíteni és végrehajtani. Tudniuk kell, elemezni és értékelni az iparbiztonsági szempontú üzemeltetői kötelezettségek és hatósági intézkedések érvényesülését.

A képzésnek fel kell készíteni a hallgatókat arra, hogy szakszerűen tudják felügyelni és ellenőrizni az alárendeltségükben működő iparbiztonsági szervezetek szaktevékenységét, védelmi és balesetelhárítási terveket, szabályzókat, legyenek képesek készíteni. Tudniuk kell gyakorlattervet készíteni, levezetni és értékelni, egy üzemi baleset és üzemzavar esetén a veszélyes tevékenységről adatot kell, hogy tudjanak szolgáltatni.

Ennek a sokrétű szerteágazó kompetenciák megszerzésének alapfeltétele az oktató tanári állomány felkészültsége mellett a külső gyakorlati jártassággal rendelkező előadók részvétele a képzés során. További fontos elem a gyakorlati jellegű oktatási feladatok,

ellenőrzések módszerének helyszíni végrehajtása, és kiadott gyakorlati feladatok kihelyezett szakmai gyakorlatokon történő feldolgozása. (2. melléklet) A tematikában több veszélyes üzem és kritikus infrastruktúra védelemmel érintett gazdálkodó szervezet meglátogatása betervezésre került. A szakmai gyakorlatok, ellenőrzések, témavizsgálatok számon kérése folyamatos kiemelt feladat a tanári állomány részére. A szakmai gyakorlatokon végzet feladatok visszaellenőrzése dolgozatok bekérésével, illetve a megadott témákról előadások elkészítésével azok megtartásának számonkérésével, műhelymunkában való feldolgozásával valósul meg.

4. VESZÉLYES ÁRU KATASZTRÓFAVÉDELMI ELLENŐR KÉPZÉSEK (ADR, RID, ADN, ICAO)

A 2012 évet megelőző szabályozás alapján a veszélyes áru ellenőrzési feladataiban részt vevő hivatásos állomány közül, ellenőrzési csoportonként legalább egy főnek Veszélyes áru-/ ADR-ügyintézői OKJ-s bizonyítvánnyal és a vasúti, vízi szállítás ellenőrzése esetén az előzőn kívül, az adott szállítási alágazathoz szükséges kiegészítő képzéssel, vagy az adott szállítási alágazatra érvényes veszélyes áruszállítási biztonsági tanácsadói bizonyítvánnyal kellett rendelkeznie. A katasztrófavédelem hivatásos állományának képzéseit ennek megfelelően külső cégektől kellett megrendelnie a szervezetnek. Az erre szakosodott vállalkozások OKJ képzés keretében próbálták kielégíteni a gazdálkodó szervek mellett, a katasztrófavédelem igényeit. A magas költségvonzat mellett problémaként jelentkezett, hogy ezek az (ADR, ICAO, RID, ADN) tanfolyamok ellenőrzés módszertan oktatását kevésbé foglalták magukba, ellenben például marketing ismereteket elég nagy óraszámban tartalmaztak, vagyis ugyanazokat az ismereteket adták a hivatásos ellenőreinknek, mint a civil logisztikai szakembereknek.

A jogszabályi változásoknak köszönhetően” A Veszélyes áru ügyintézői tanfolyam” a 150/2012 OKJ jegyzékben már nem szerepelt, ezért az oktatás elindításához akkreditációs eljárásra már nem volt szükség. Többek között ennek is köszönhetően megnyílt a lehetőség a KOK belső képzésének beindítására ezzel együtt a képzés személyi és technikai feltételeinek megteremtésére.

A Polgári Védelmi és Iparbiztonsági szakcsoportból 3 fő szerezte meg az ADR ügyintézői, minden alágazatra kiterjedő ügyintézői végzettséget 1 fő pedig biztonsági tanácsadó végzettséget szerzett. A gyakorlati jártasságot a tanári állomány ellenőrzéseken való részvétellel szerezte meg.

Az OKF Iparbiztonsági Főfelügyelőséggel együttműködésben elkészítésre kerültek a képzési programok, amelyeknek célja a képzés gyakorlatiasabbá tétele, olyan ellenőrzések végrehajtásának módszertana, ami később hatósági szakaszban is megállja a helyét. A képzés fontos eleme hogy az óraadók között olyan nagy tapasztalatú iparbiztonsági főfelügyelők is bevonásra kerültek, akik több évtizedes szakmai gyakorlattal rendelkeznek.

A tárgyi feltételeknél figyelembe kellett venni, hogy az oktató tananyag nemzetközi egyezményeken alapul, ami folyamatosan változik, a változásokat két évente fel kell dolgozni. Az adott évben hatályos ismereteket tartalmazó szabályzatokat hivatalos magyar fordításban színes formátumban nyomtatva kellett annyi példányban biztosítani, ahány fős az adott tanfolyam. A képzésben résztvevőknek a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos ADR előírásokból eredő feladatok, kötelezettségek ellenőrzésében van kiemelt feladatuk, ezért a kiadott szabályzatot célszerű a hallgatóknak odaadni, így minden tanfolyamra újat kell biztosítani, figyelembe véve az aktuális változásokat tartalmazó új hivatalos magyar fordítást is.

Beszerezésre kerültek tablók jármű jelölésről, veszélyességi bárcákról, jelölések bemutatására szolgáló egyéb eszközök, jelölésekkel ellátott küldeménydarabok vagy az azokat helyettesítő animációk, nyomtatvány-minták.

A 2014/ 2015. év elején felmérésre került a BM OKF Veszélyes Szállítmányok Főosztály részéről a katasztrófavédelem személyi igénye a veszélyes áruk szállítási katasztrófavédelmi ellenőr belső képzéssel kapcsolatban. A felmérés alapján több mint 400 fő képzése vált szükségessé, (**3. melléklet**) ezért a BM KOK Polgári Védelmi és Iparbiztonsági Szakcsoport 2014./2015. tanév II. félévi munkatervébe beillesztésre kerültek a Főigazgató Úr által jóváhagyott Képzési Programoknak megfelelő képzések. Március 30.-április 2. között zajlott a veszélyes áruk légi, majd április 13-24. között a közúti, május 11-14. között a vasúti, június 1-12. között újabb közúti és június 22-25. között pedig a belvízi szállítási katasztrófavédelmi ellenőrök képzése a KOK péceli objektumában.

A képzések során összesen **119** fő (légi 22 fő, közúti 49 fő, vasúti 25 fő, belvízi 23 fő) katasztrófavédelmi hivatásos szakember oktatását és vizsgáztatását hajtották végre a szakcsoport iparbiztonsági szaktanárai. 2015./2016. tanév I. félévére további 3 közúti, 1

vasúti, 1 belvízi és 1 légi veszélyes áruszállítási katasztrófavédelmi ellenőri tanfolyam került végrehajtásra és a II. félévben is folyamatosan tervezve vannak a további képzések.

A tanfolyamok szakmai színvonalát az előadók veszélyes áru ügyintézői és biztonsági tanácsadói végzettsége, valamint a több éves szakmai tapasztalat biztosította. A gyakorlati napok betervezése fontos szempont volt, ahol a tanteremből kimozdulva tapasztalták meg a hallgatók az ellenőrzés gyakorlati elemeit és kapcsolatba kerültek az ellenőrzött ügyfelekkel.

Az OKF Iparbiztonsági Főfelügyelőség szervezésében a katasztrófavédelmi igazgatóságok szakembereinek a bevonásával illetve a KOK szaktanárainak közreműködésével VÁSZ –ellenőrzéssel kapcsolatos kézikönyvek kerülnek kiadásra, ami nagyban hozzájárul az oktatási feladatok magas szintű végrehajtásához, és az ellenőrzések, eljárások egységes végrehajtásához és értelmezéséhez.

A képzésekkel kapcsolatban kitöltött megelégedettségi kérdőívek, valamint a folyamatos konzultációk az előadókkal, hallgatókkal és a szakmai felügyeleti szervvel megfelelő tapasztalatot nyújtanak az elkövetkezendő képzésekkel kapcsolatban. Az eddig végrehajtott felkészítésekről kijelenthető, hogy megfelelő szakmai színvonalon és ismeretekkel ruházta fel a vizsgákon bizonyított katasztrófavédelmi szakembereket.

A KOK Tanulmányi Osztálya által elkészített újabb felmérés alapján több éves feladatot biztosít a szakcsoport iparbiztonsági szaktanárai részére ez a képzési forma . A jövőben a tapasztalatokat feldolgozva folyamatos korszerűsítés mellett tovább folytatódik a képzések szervezése és végrehajtása.

5. A KATASZTRÓFAVÉDELMI MOBIL LABOR ÁLLOMÁNYÁNAK KÉPZÉSEI

2012-ben a korábbi Veszélyhelyzeti Felderítő Csoportok (VFCS-k) feladatköre kibővült, új megnevezése **Katasztrófavédelmi Mobil Labor** (továbbiakban KML) lett.

A KML alaprendeltetésének megfelelően felkészítésük célja hogy a KML parancsnoki, technikus, gépjármű vezetői állományát felkészítse a veszélyes vagy ismeretlen anyagokkal bármilyen módon kapcsolatos káresemények, nagyobb kiterjedésű, illetőleg időben elhúzódó kárfelszámolás esetén a beavatkozási állomány, a lakosság és az anyagi javak védelme, a beavatkozók, döntéshozók szakmai támogatására és az ezek biztosításához szükséges feladatok végrehajtására.

2012 első negyedében a BM KOK már a KML rendeltetésének megfelelően hajtotta végre a szakemberek alapképzését.

Ezzel egy időben a szervezeti változásokból fakadóan közel 100 fő felkészítésére volt alaptanfolyami országos igény. A 2012/13 tanév második félévében - figyelembe véve objektumaink leterheltségét - nem tudtuk végrehajtani a Képzési programban meghatározott (5 hetes képzés 15 fővel maximalizált csoportlétszám) keretek között, ezért egyeztetve az Iparbiztonsági Főfelügyelőséggel a BM OKF és KOK szakmai felügyelete mellett - a 2010 évi gyakorlatnak megfelelően, átmeneti megoldásként – önálló, megyékhez kihelyezett képzést szerveztünk. Ennek okán a KML alaptanfolyam lebonyolításáért felelős mentorok kerültek kijelölésre (megyénként 1-1 fő), akik 2013. 01. 31-én egynapos felkészítésen vettek részt. A képzés február hónapban elindult és egy fél év alatt be is fejeződött. Az elméleti és gyakorlati vizsgák a felkészülést követően központi vizsgáztatással valósultak meg.

A 2013-as évben a KML technikai felszerelésének nagyszabású fejlesztése eredményeképpen új típusú gépjárművek kerültek rendszeresítésre, ennek első üteme 2013. március 19-én valósult meg 1 db KML és 9 db KML-ADR gépjármű átadásával majd az összes katasztrófavédelmi igazgatóság megkapta új korszerű technikai eszközét.

Első lépcsőben az oktatók képzése történt meg az új típusú gépjárművekre és a továbbfejlesztett műszerekkel kapcsolatban, így az eszközök rendszeresítését követően biztosítható volt a folyamatos továbbképzések végrehajtása.

Az új szakfelépítmények új képzési rendszert vont maga után, a KML (VFCS) képzettséggel rendelkező kollegákat képezni kellett az új járművek, eszközök, műszerek használatára, a még képzettséggel nem rendelkezők részére az alapképzést kellett korszerűsíteni.

A korábbi 5 hetes KML (VFCS) alapképzés Képzési Programjának átdolgozását követően 3 hetes KML alapképzések kerültek tervezésre. Az új képzési forma ötvözte a tanintézeti képzést a kihelyezett mentorok által koordinált felkészítésekkel. A képzés lényege, hogy a tanintézeti elméleti és gyakorlati képzést követően, a megyei igazgatóságok felkészített mentorai és iparbiztonsági felügyelők szakmai felügyelete mellett történik a mérőműszerek, eszközök kezelésének készségszintű begyakorlása (**4 . melléklet**) A Polgári Védelmi és Iparbiztonsági szakcsoport tanárai 3 év alatt több mint 200 fő továbbképzését, alapképzését és vizsgáztatását hajtotta végre. A ” tömegképzést” követően várható hogy a következő tanévtől a kisebb képzési igényeknek megfelelően kisebb létszámú tanfolyamok indításával a felkészítés hatékonysága nagymértékben fog javulni.

6. BIZTONSÁGI ÖSSZEKÖTŐ ÉS VESZÉLYES IPARI VÉDELMI ÜGYINTÉZŐ KÉPZÉS

A létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény (továbbiakban: Lrtv.), illetve annak végrehajtási rendelete meghatározza, hogy a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosítása után a kijelölt nemzeti- vagy európai létfontosságú rendszerelem üzemeltetőjének biztonsági összekötő személyt kell foglalkoztatnia. A **biztonsági összekötők** feladata a kapcsolattartás a létfontosságú rendszerek és létesítményeket üzemeltető és a kijelölési eljárásban részt vevő hatóságok, szakhatóságok között. Foglalkoztatása az üzemeltető felelőssége.

A 219/2011. (X. 20.) Korm. Rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről alapján a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem üzemeltetője veszélyes ipari védelmi ügyintézőt köteles alkalmazni vagy megbízni, aki legalább középfokú műszaki végzettséggel, és középszintű katasztrófavédelmi, polgári védelmi vagy tűzvédelmi szakmai képzéssel vagy veszélyes ipari védelmi ügyintézői képzéssel rendelkezik.

A **Veszélyes Ipari Védelmi Ügyintéző** feladata a hatósággal való folyamatos kapcsolattartás, vonatkozó jogszabályok változásának követése a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset, üzemzavar esetében a bekövetkező eseményről jelentést, tájékoztatást készíteni, gondoskodik továbbá azok hatóság részére történő megküldéséről. Szervezi és értékeli a belső védelmi tervben foglaltak gyakoroltatását, a belső védelmi terv pontosításáról, felülvizsgálatáról és gyakoroltatásáról jegyzőkönyvet készít, amelyet megküld a hatóság részére, és részt vesz a hatósági ellenőrzéseken és a helyszíni szemléken.

A fenti követelményeknek megfelelően készült el a Biztonsági Összekötők és Veszélyes Ipari Védelmi Ügyintézők képzési koncepciója. A koncepció lényege, hogy az első általános modul katasztrófavédelmi alapismereteket tartalmaz. A képzés résztvevői az alapmodulban megismerik a katasztrófavédelem hazai jogi szabályozását, a katasztrófavédelmi hatósági tevékenység alapjait, az ország jellemző katasztrófaveszélyeztetettségét, a védelmi igazgatás alapjait, a katasztrófák elleni védekezés fő feladatait. Kiemelt szerepet kap az oktatás során a katasztrófavédelmi együttműködés alapelveinek, annak szereplőinek, helyi közreműködő szervek sajátosságainak ismertetése és a helyszíni együttműködés megszervezésének szabályai.

A katasztrófavédelmi alapismeretek elsajátítása biztosítja a katasztrófavédelmi szakemberekkel, az eljáró hatósággal való együttműködés alapfeltételeinek a megteremtését.

Az általános ismereteket tartalmazó modul elvégzését követően kerül sor a két szakmai irány oktatására, ami biztosítja a szakterületi ismeretek széles körű feldolgozását. **(5. melléklet)**

A **Biztonsági Összekötő képzés szakmai moduljában** a képzés résztvevői megismerik a létfontosságú rendszerek és létesítmények védelmének EU, NATO és hazai jogi szabályozását, a létfontosságú rendszerek és létesítmények interdependencia vizsgálatát a 10 gazdasági ágazatra vonatkozóan, az ágazati és horizontális kritériumokat az azonosítási eljárásban, az Üzemeltetői Biztonsági Terv elkészítését és követelményeit.

A **Veszélyes Ipari Védelmi Ügyintéző** képzés szakmai moduljában a hallgatók megismerkednek a veszélyes üzemekkel kapcsolatos hazai jogi szabályozás alapjaival, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés sajátosságaival. Elsajátítják az üzemazonosítás követelményeit, és menetét, a kockázatelemzés és a következmény elemzés folyamatát, módszereit.

Gyakorlati példákon keresztül kapnak ismereteket a Belső és külső-védelmi tervezés rendszeréből a Súlyos Káresemény Elhárítási Terv, biztonsági elemzés, biztonsági jelentés elkészítéséből.

Megismerik a katasztrófavédelem hatósági feladatait, valamint katasztrófavédelmi bírságolás rendszerét.

Az így elvégzett tanfolyam eredményes elvégzését követően feljogosítja a szakembereket, hogy hivatalosan is elláthassák az azonosított létfontosságú rendszerelemek biztonsági összekötő beosztását és a hozzá kapcsolódó feladatokat, továbbá a hatályos jogszabályban meghatározott veszélyes üzemekben a veszélyes ipari védelmi ügyintézői feladatokat.

A 2013-ban indult tanfolyamok során BM OKF Iparbiztonsági Főfelügyelőség koordinálásával és együttműködésével több, mint 100 fő felkészítésére és vizsgáztatására került sor.

7. KATASZTRÓFAVÉDELMI KUTATÓINTÉZET IPARBIZTONSÁGI SZAKTERÜLETTEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGE

A Katasztrófavédelmi Kutatóintézet (a továbbiakban: KKI) az iparbiztonság szakterületén számos ponton támogatja a katasztrófavédelem szakmai működését. A KML országos hálózat tagjai részére az intézet honlapján olyan általános információs adatbázist működtet, amely tematikus rendbe gyűjtve biztosít általános kémiai és technikai összefoglaló anyagokat, anyagismereti dokumentumokat a hozzáférési jogosultsággal rendelkezőknek.

Jártassági gyakorlatokat szervez a KML egységek továbbképzése érdekében, amelyek elsődleges célja szintén az anyagismeret bővítése és valós környezeti viszonyok között, akár mérgező vagy jelentős mennyiségű veszélyes anyag jelenlétében folytatott szakszerű felderítési tevékenység gyakoroltatása. Fontos eleme a gyakorlatoknak az anyagazonosítást követő kommunikáció erősítése, a felismert kockázat mértékének helyes becslése és lehetséges következményeivel arányos intézkedési javaslatlattétel a kárhely-parancsnok irányába.

A Kutatóintézet középtávú fejlesztési programjának célja, hogy olyan anyagvizsgálati és műszeres analitikai bázist hozzon létre, amely képes szervezeten belül szakértői támogatást nyújtani a hatósági ellenőrzések vagy havária események alkalmával a katasztrófavédelem erre jogosult egységei számára. Ennek egyik pillére a mintavételi képesség és eljárásrend fejlesztése, kialakítása. A másik pillér a már meglévő műszeres és általános anyagvizsgálati képesség bővítésével anyagazonosítási lehetőségek megteremtése folyadék és szilárd fázisú ismeretlen anyagminták főkomponenseinek gyors azonosításával. A rendszer alapjait a tűzvizsgálati helyszíni szemle során gyűjtött anyagminták képviseli, amelyet szintén a KKI alakított ki és működtet jelenleg is. Ennek mintájára az intézet kezelésében fog működni a KML mintavételi hálózat is, amelynek vizsgálati háttérét a fejlesztés alatt álló analitikai mérőműszerekkel megerősített anyagvizsgálati kapacitás képezi.

A tervezett technikai fejlesztés személyi bővítéssel is jár, amelynek elvárt hozadéka, hogy az abban dolgozó munkatársak megfelelő szakértői jogosultságokat szereztve igazságügyi eljárási szakaszba került ügyekben is képviselhessék a vizsgálati eredményeiket, megteremtve ezzel az intézet szakértői intézetté történő alakításának feltételeit.

A fejlesztések **háromüteműre tervezett program** alapján a KOK szervezetébe integrálva kerülnek végrehajtásra. **6. melléklet**

Dr. Papp Antal t. ezds. igazgató
BM OKF Katasztrófavédelmi Oktatási Központ
H-1033 Budapest, Laktanya utca 33.
antal.papp@katved.gov.hu

Dr. Antal Papp
(MoI NDGDM) Disaster Management Training Centre
Address: H-1033, Budapest, Laktanya utca 33.
E-mail: antal.papp@katved.gov.hu

QR Orcid

Cikk benyújtva: 2016. április 28., elfogadva 2016. június 6.

Lektor: Dr. Gubicza József PhD
Dr. habil. Kátai Urbán Lajos PhD

1. melléklet 10366-12 Iparbiztonsági szakfeladatok

A TANANYAGEGYSÉG								
			Óraszámai					
Sorszám	Azonosító jele	Megnevezése	Elmélet	Elmélet igényes gyakorlat	Gyakorlat	Konzultáció	Ellenőrzés	Összesen
1.	366/1.0/10366-12	Veszélyes üzemek felügyelete, nukleáris biztonság	60	20	0	2	2	84
2.	366/2.0/10366-12	Kritikus infrastruktúra védelem	76	32	0	2	2	112
3.	366/3.0/10366-12	Veszélyes áru szállítás	60	16	0	4	4	84
4.	366/4.0/10366-12	Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kárelhárítása	56	24	0	2	2	84

5.	366/5.0/10366-12	Alkalmazott természettudományi ismeretek	19	7	0	1	1	28
6.	366/6.0/10366-12	Fizikai képességfejlesztés	1	0	29	0	0	30
		Modulzáró vizsga	0	0	0	2	2	4
		Iparbiztonsági szakfeladatok	272	99	29	13	13	426

A 62 861 01 azonosító számú Iparbiztonsági szervező megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljaihoz rendelt tananyagegységek

2.melléklet

SZAKMAI GYAKORLAT FELADATAI

az

*Iparbiztonsági szervező képzés hallgatóinak
(Tervezet)*

1. Szakmai gyakorlat (2016.02.22-03.05)

A témakör megnevezése: **Veszélyes üzemek felügyelete**
Üzemazonosítási dokumentációk ellenőrzése, helyszíni szemle végrehajtása
Kockázatelemzési módszerek ellenőrzése a védelmi dokumentációkban

A témakör megnevezése: **Kritikus infrastruktúra védelme**
Létfontosságú rendszer vagy létesítmény azonosítási eljárásában történő részvétel
Biztonsági összekötők feladatrendszerének tanulmányozása

A témakör megnevezése: **Nukleáris baleset-elhárítás**
Adott terület háttérsugárzási adatainak tanulmányozása
MSE gépjárművel együttműködés, rendszerek működtetése
Sugárkapu tanulmányozása

2. Szakmai gyakorlat (2016.03.29-04.08)

A témakör megnevezése: **Veszélyes üzemek felügyelete**
Védelmi dokumentációk átfogó ellenőrzése
Védelmi gyakorlatokban közreműködés

A témakör megnevezése: **Veszélyes áruk szállításának ellenőrzése**
ADR ellenőrzésben történő részvétel
RID ellenőrzésben történő részvétel

A témakör megnevezése: **Kritikus infrastruktúra védelme**
Üzemeltetői Biztonsági Tervek vizsgálata
Létfontosságú rendszer vagy létesítmény nyilvántartása

A témakör megnevezése: **Nukleáris baleset-elhárítás**
KML és KML-ADR gépjárművek tanulmányozása, rendszereinek működtetése

KKB és a RODOS feladatköreinek tanulmányozása

3. Szakmai gyakorlat (2016.05.02-06)

A témakör megnevezése: **Veszélyes üzemek felügyelete**
 Super visori hatósági tevékenységbe történő részvétel
 MoLaRi rendszer felügyelete *(területi adottságok figyelembevételével)*

A témakör megnevezése: **Veszélyes áruk szállításának ellenőrzése**
 ADN ellenőrzésben történő részvétel
 ICAO ellenőrzésben történő részvétel

A témakör megnevezése: **Kritikus infrastruktúra védelme**
 Létfonosságú rendszer vagy létesítmény ellenőrzésében részvétel

3.melléklet

A megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok VÁSZ ellenőri képzési igényei alágazati bontásban

megye megnevezése	ADR	RID	ADN	ICAO	Összes jelentkezett fő
Bács MKI	8	9	12	20	22
Baranya MKI	18	17	2	8	22
Békés MKI	9	10	0	1	11
Borsod MKI	10	10	0	0	10
Csongrád MKI	6	6	0	3	9
Fejér MKI	3	3	1	0	4
Fővárosi KI	24	26	32	11	33
Győr MKI	10	9	3	2	10
Hajdú MKI	16	19	0	27	28
Heves MKI	3	4	0	0	4
Jász MKI	6	7	4	19	19
Komárom MKI	8	9	9	14	14
Nógrád MKI	11	11	5	5	16
Pest MKI	16	16	8	15	27
Somogy MKI	7	7	0	15	17
Szabolcs MKI	9	10	0	21	22
Tolna MKI	5	5	2	6	9
Vas MKI	7	7	0	7	13
Veszprém MKI	6	8	4	4	12
Zala MKI	15	19	0	19	27
Összesen	197	212	82	197	329

4. melléklet

A KML képzés témakörelosztása,

Fsz.	Modulok	Hetek			
		1.	2.	3.	4.
1.	Veszélyhelyzeti alapismeretek <i>38 óra</i>	■	■	■	■
2.	Szakmai alapismeretek <i>34 óra</i>		■	■	■
3.	Szaktechnikai eszközök kezelésének helyi begyakorlása <i>38 óra</i>			■	■
4.	Vizsga <i>10 óra</i>				■

Helyi gyakorlatok órabontása

	Szaktechnikai eszközök kezelésének helyi begyakorlása	
1.	Áramfejlesztői kezelői képzés	6
2.	Egyéni védőeszközök használata	4
3.	Meteorológiai mérések	4
4.	Mintavétel	2
5.	Veszélyes anyagok kimutatása	16
6.	Önmentesítés, fertőtlenítés végrehajtása	4
7.	Elektromos, ADR és egyéb eszközök használata	2

5. melléklet

Biztonsági összekötő és Veszélyes Ipari Védelmi ügyintéző képzés tananyagegységi bontása

Megnevezés	Elmélet	Gyakorlat	Ellenőrzés	Összesen
I. Általános modul: Katasztrófavédelmi alapismeret				
Védelmi igazgatás	10	-	-	10
Iparbiztonsági alapismeretek	10	4	-	14
Tűzvédelmi alapismeretek	4	-	-	4
Polgári védelmi alapismeretek	10	-	-	10
Összesen:	34	4	-	38

II./A Szakmai modul: Biztonsági összekötő				
Létfontosságú rendszerek és létesítmények	25	-	-	25
Hatósági feladatok végrehajtása	4	2	-	6
Biztonsági tervezés	3	4	-	7
Összesen:	32	6	-	38
II./B Szakmai modul: Veszélyes ipari védelmi ügyintéző				
Veszélyes üzemek felügyelete	20	-	-	20
Hatósági feladatok végrehajtása	4	2	-	6
Védelmi tervezés	8	4	-	12
Összesen:	32	6	-	38

6. melléklet

A KKI tervezett tevékenységi szerkezete

Tevékenységi terület	Kapcsolódó részfeladatok	Státusz
Termék vizsgálat	Megfelelőség vizsgálat / tanúsítás Időszakos anyag ellenőrzés Egyéb nem szabványos vizsgálatok/ Piacfelügyelet Egyedi Projectfejlesztés/ kivitelezés Iparbiztonság egyedi vizsgálatok (csomagolás stb.)	Akkreditáció MSZ EN ISO IEC 17025 szerint BM kijelölés tűzvédelmi megfelelés tanúsítására
Anyagvizsgálat , elemzés Szemle mintavétel	Tűzeseti szemle – maradványazonosítás mintavételi eljárások, felszerelés biztosítása mintavételi egységcsomag ellátás tűzvizsgálati továbbképzés ADR és iparbiztonsági szemle – főkomponens azonosítás, összetétel elemzés szerves és szervetlen anyagok, jellemzően folyékony szerves szénhidrogének Mintavételi technikák fejlesztése egységcsomag, felszerelés eljárás rend továbbképzés, vizsgáztatás	Akkreditáció MSZ EN ISO IEC 17025 szerint kémiai anyag azonosítási mód-szerekre és egyes termékcsoport kvalitatív meghatározására Igazságügyi szakértői státuszú vizsgálat-vezetőkkel
KML szaktechnikai irányítás	KML - mérőrendszer állapot felügyelet, továbbképzés, gyakorlati ismeretek – KOK Iparbiztonsági szak- csoporttal közösen körvizsgálat, szimulációs gyakorlatok szervezése szemlék módszertani fejlesztés mintavételezési eljárási rend,	Mintavételi akkreditáció feltételeinek kialakítása a KML egységekre, mint a KKI szaktechnikai felügyelete alatt álló szervezeti egységekre

	akkreditációs dokumentáció	
Iparbiztonság	Veszélyes üzem azonosítási és szemle tevékenységbe való bekapcsolódás Tűzvédelmi szakértők/ Iparbiztonsági szakértők KIV vizsgáztatásában, képzésében való részvétel	
Tudományos és oktatási feladatok	NKE KI doktori iskola hallgatóinak vizsgálati háttér és kutatási témakör biztosítása. NKE KI nappali hallgatók gyakorlati képzéseinek támogatása. Szakértői publikációk, tudományos fokozatszerzés megalapozásához	